

Ref 7

Det finns inget krav på att en bouppgivare måste närvara vid en bouppteckningsförrättning enligt ärvdabalken. Att bouppgivaren inte är närvarande vid förrättningen utgör därför inte hinder för Skatteverket att registrera bouppteckningen.

20 kap. 2, 3, 6 och 9 § § ärvdabalken

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 24 februari 2025 följande dom (mål nr 3902-24).

Bakgrund

1. När en person har avlidit ska, som huvudregel, bouppteckning förrättas. Till förrättningen ska samtliga delägare i den avlidnes dödsbo kallas.

2. Bouppgivaren, dvs. den som vårdar dödsboets egendom eller i övrigt bäst känner till boet, ska lämna uppgifter om boet.

3. Två gode män ska utses till att förrätta bouppteckningen. De ska intyga bl.a. att allt har blivit rätt antecknat. Skatteverket ska registrera bouppteckningen. Registrering får dock inte ske om det inte framgår att det vid bouppteckningen har gått till på det sätt som föreskrivs.

4. Bouppteckning förrättades efter R.B:s och A.R:s pappa. I bouppteckningen antecknades att både R.B. och A.R. närvarat vid förrättningen och att A.R. var bouppgivare. Skatteverket registrerade bouppteckningen.

5. R.B. överklagade registreringen och anförde att A.R. inte hade närvarat vid förrättningen och att Skatteverket därför inte borde ha registrerat bouppteckningen. A.R. yttrade sig och angav att hon hade frågat en av de gode männen om hon och R.B. kunde få komma på olika tider och att hon hade fått lov att komma en timme tidigare.

6. Förvaltningsrätten i Härnösand avslog överklagandet. Som skäl angavs att det inte finns någon uttrycklig bestämmelse om att bouppgivaren ska närvara vid bouppteckningsförrättningen och att det därför inte hade utgjort ett hinder för registrering att det i bouppteckningen hade antecknats att bouppgivaren var närvarande trots att så inte var fallet.

7. R.B. och Skatteverket överklagade till Kammarrätten i Sundsvall som avslog överklagandena.

Yrkanden m.m.

8. R.B. och Skatteverket yrkar att registreringen av bouppteckningen ska upphävas.

9. A.R. anser att överklagandena ska avslås.

Skälen för avgörandet*Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen*

10. Frågan är om det finns ett krav på att bouppgivaren ska närvara vid en bouppteckningsförrättning enligt ärvdabalken.

Rättslig reglering m.m.

11. Bestämmelser om vad en bouppteckning ska innehålla, hur en bouppteckningsförrättning ska gå till och om registrering av bouppteckningar finns i 20 kap. ärvdabalken.

12. Bouppteckning ska, enligt 1 § första stycket, som huvudregel förrättas senast tre månader efter ett dödsfall.

13. Enligt 2 § första stycket ska dödsbodelägare som har egendomen i sin vård, boutredningsman eller testamentsexekutor bestämma tid och ort för bouppteckning samt utse två kunniga och trovärdiga gode män att förrätta den. Samtliga delägare i dödsboet samt eventuell efterlevande make eller sambo ska kallas i god tid till bouppteckningsförrättningen.

14. Av bouppteckningen ska, enligt 3 § andra stycket, framgå vilka som närvarat vid förrättningen. Om någon som ska ha kallats inte närvarat, ska det till bouppteckningen fogas bevis att han eller hon blivit kallad i tid.

15. Enligt 6 § första och andra styckena ska den som vårdar dödsboets egendom eller i övrigt bäst känner till boet som bouppgivare lämna uppgift om boet och på handlingen teckna försäkran på heder och samvete att uppgifterna till bouppteckningen är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats. Enligt tredje stycket ska de gode männen på handlingen intyga att allt har blivit riktigt antecknat och att tillgångarna har värderats efter bästa förstånd.

16. I 9 § andra stycket anges att Skatteverket ska registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta. Enligt tredje stycket får registrering av en bouppteckning inte ske, om det inte framgår att det vid bouppteckningen har gått till på det sätt som sägs i 20 kap. ärvdabalken.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

17. I den aktuella bouppteckningen anges att R.B. och A.R. är dödsbodelägare, att dödsbodelägarna har blivit kallade till förrättningen och att både R.B. och A.R. närvarat personligen. A.R. har i egenkap av bouppgivare uppgett boets tillgångar och skulder samt med sin underskrift försäkrat att uppgifterna är riktiga och att inga uppgifter avsiktligt har utelämnats. Två gode män har intygat att allt har blivit riktigt antecknat.

18. A.R. har uppgett att hon kontaktade en av de gode männen och fick lov att komma en timme tidigare. Detta får förstås som att hon infann sig och uppgav boet en timme före det klockslag som förrättningen enligt kallelsen skulle börja. A.R. har inte invänt mot R.B:s uppgift om att hon inte var närvarande under förrättningen.

19. Av 20 kap. 2 och 3 §§ ärvdabalken framgår att samtliga dödsbodelägare samt efterlevande make eller sambo ska kallas i god tid till förrättningen och att ett bevis om att så har skett ska fogas till bouppteckningen för det fall någon som ska ha kallats inte närvarar. Det finns emellertid inte någon bestämmelse om att den som uppger boet måste närvara vid bouppteckningsförrättningen för att den ska anses ha gått rätt till.

20. Det förhållandet att A.R. inte var närvarande vid förrättningen innebär alltså inte att den har genomförts i strid med föreskrifterna i 20 kap. ärvdabalken.

21. Däremot är det en grundläggande förutsättning för att en förrättning ska anses ha gått rätt till och att Skatteverket ska få registrera bouppteckningen, att samtliga dödsbodelägare samt efterlevande make eller sambo har kallats till förrättningen. A.R. har felaktigt antecknats som personligen närvarande och det har inte fogats något bevis till bouppteckningen om att hon varit kallad i god tid till förrättningen. Det har dock inte gjorts gällande att A.R. inte skulle ha varit behörigen kallad till förrättningen. Tvärtom framgår det att hon kände till förrättningen och att hon infann sig i nära anslutning till den tid som hade angetts i kallelsen. Inte heller det förhållandet att hon felaktigt angavs som närvarande utgör därför skäl för att upphäva registreringen.

22. Överklagandena ska därmed avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandena.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom, Ståhl, Classon, Gäverth* och *Anderson*. Föredragande var justitiesekreteraren Erika Karlsson.

Förvaltningsrätten i Härnösand (2024-02-15, Berggren):

Av bouppteckningen efter R.N. framgår bl.a. följande. R.N. avled den 22 februari 2023. Samtliga dödsbodelägare, R.B. och A.R., har blivit kallade till förrättningen den 28 juni 2023 och närvarade personligen. Boet uppgavs av A.R.

R.B. har fört talan mot Skatteverkets beslut och anför att bouppgivaren inte var närvarande vid förrättningen. Bouppgivaren, A.R., har förelagts att svara på frågan om hon var närvarande vid förrättningen den 28 juni 2023. Hon har i svar anför att hon inte närvarade samtidigt som R.B. och att hon fått besked om att de kunde komma på olika tider, varför hon var där en timme före R.B. Skatteverkets uppfattning är att bouppgivaren ska närvara vid förrättningen.

Av bouppteckningen framgår att R.B. närvarade vid förrättningen. Annat har inte framkommit än att båda förrättningsmännen också närvarade. Genom uppgifter i målet är det klarlagt att bouppgivaren, A.R., inte närvarade vid förrättningen. En bouppgivares uppgift är att lämna en fullständig redogörelse för boets omfattning vid dödsfallet. Vanligtvis sker detta på så sätt att minst en av förrättningsmännen personligen träffar bouppgivaren vid ett möte där bouppgivaren lämnar information om boets egendom vid dödsfallet. Därefter görs bouppteckningen i ordning inför själva förrättningen. Under förrättningen har varje delägare möjlighet att lämna uppgifter till bouppteckningen, framföra synpunkter eller ställa frågor. Förrättningsmännens uppgift är att förrätta bouppteckning med ledning av de uppgifter som lämnas till dem. Förvaltningsrätten konstaterar således att R.B. har haft möjlighet att ställa frågor, framföra synpunkter på bouppteckningen och lämna upplysningar till bouppteckningen vid förrättningen. Någon uttrycklig bestämmelse om att bouppgivaren ska närvara vid bouppteckningsförrättningen finns inte. Att det i bouppteckningen antecknats att bouppgivaren var närvarande trots att hon inte var det har därför inte utgjort ett hinder för Skatteverket att registrera bouppteckningen (jfr Kamarrätten i Göteborgs dom den 12 februari 2007 i mål nr 6507-06). Vad R.B. anför medför således inte att Skatteverkets beslut att registrera bouppteckningen ska upphävas. Överklagandet ska därmed avslås.

Upplysningsvis kan nämnas att en tilläggsbouppteckning kan aktualiseras om någon felaktighet upptäcks i bouppteckningen.

– Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Kammarrätten i Sundsvall (2024-06-17, Lovén, Åhlin och Olander):

Av 20 kap. 11 § ärvdabalken framgår att i fråga om överklagande av beslut gäller den upphävda lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, AGL. Av 60 och 60 a §§ AGL framgår att Skatteverkets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och att Skatteverket får överklaga ett beslut av förvaltningsrätt till förmån för en enskild.

Frågan i målet är om det finns hinder att registrera en bouppteckning för att bouppgivaren inte närvarat vid förrättningen.

I målet är klarlagt att bouppgivaren inte närvarade vid den aktuella bouppteckningsförrättningen. Någon uttrycklig bestämmelse om att bouppgivaren ska närvara vid förrättningen finns inte. Annat har inte heller

framkommit än att det vid bouppteckningen har gått till på det sätt som sägs i 20 kap. ärvdabalken. Kammarrätten instämmer därför i förvaltningsrättens bedömning att den omständigheten att det i bouppteckningen antecknats att bouppgivaren var närvarande, trots att hon inte var det, inte utgjort ett hinder för Skatteverket att registrera bouppteckningen. Överklagandena ska därför avslås.

– Kammarrätten avslår överklagandena.